

MORİTYUS CUMHURİYETİ

ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	5
3. DIŞ TİCARET	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	12
5. TÜRKİYE ile TİCARET	13
EKLER:	16

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Devletin Adı	Morityus Cumhuriyeti
Başkenti	Port Louis
Resmi Dili	Fransızca, İngilizce, Creole, Bhojpuri, Tamil, Hindi, Urdu
Devlet Başkanı	Prithvirajsing Roopun
Dini	Hindu (52%), Müslüman (17%), Hristiyan (30%)
Para Birimi	Morityus Rupisi (Mur)
Yüzölçümü	2.040 km ²
Nüfusu	1,26 milyon (2024 tahmin)
Uluslararası Telefon Kodu	+ 230

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

BM, Afrika Birliği, Commonwealth, G-77, Bağlantısızlar Hareketi, DTÖ, Güney Afrika Kalkınma Topluluğu (SADC), Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı (COMESA), Hint Okyanusu Komisyonu (COI) ve Hint Okyanusuna Kıyıdaş Ülkeler Bölgesel İşbirliği Örgütüne (IORA) üyedir. IORA'nın Sekretaryasına ev sahipliği yapmaktadır.

Coğrafi Konum

Morityus, Afrika kıtasının Güney Doğu sahillerinin yaklaşık 2400 km ve Madagaskar'ın 900 km kadar doğusunda, Hint Okyanusu'nda yer alan bir ada ülkesidir. Hindistan'ın güneybatısına uzaklığı da 3.943 km dir. Morityus, 2.040 km² (720 mil²) yüzölçümü ile Oğlak dönencesinin hemen üzerinde yer alır. Morityus Cumhuriyeti, Morityus adasına ek olarak Cargados Carajos ve Rodriges adaları ile Agalega adalarını da içerir.

Volkanik kökenli bir ada olan Morityus deniz seviyesinden yaklaşık 400 metre yükseklikte ve merkezi bir platoya sahiptir. Dağları, tropik ormanları ve bitkileri adanın doğal güzelliklerini oluşturmaktadır.

Genel olarak iklimi ılıman bir yapıya sahiptir. Ortalama sıcaklık; gündüz 25 °C gece 13 °C olup nadiren bunun altına düşmektedir. Yıl içindeki sıcaklık aralıkları şunlardır;

Yaz (Kasım-Nisan): 27 °C Sahildeki merkez yaylası: 23 °C

Kış (Mayıs-Ekim): 21 °C Sahildeki merkez yaylası: 17 °C

Şubat ayı en sıcak ay olup (28 °C), ağır yağışlar Ocak ve Mart ayları arasında görülmektedir. En şiddetli kasırga 28 Şubat 1960 yılında görülmüştür.

Siyasi ve İdari Yapı

Bağımsızlığını 1968 yılında kazanan Morityus, çok partili, parlamenter demokrasiye sahip, düzenli seçimlerin yapıldığı, istikrarlı demokrasisi ve ekonomik yapısı olan bir devlettir.

16. yüzyılda keşfedildiğinde çeşitli nedenlerle ülkeye az sayıda Afrikalı esir getirilmiştir. Buna karşılık, 19. yüzyılda İngiltere'nin, adaya Hindistan'dan çok sayıda işçi ve çiftçi getirmesi nedeniyle günümüzde ada nüfusunun yüzde 68'i Hint kökenlidir. Nüfusun sadece yüzde 27'si Afrika kökenlilerden (Creole) oluşmaktadır.

Ülkede bulunan Hint nüfusunun etkisiyle, Hindistan Morityus dış politikasında her zaman önemli bir yere sahiptir. Morityus'ta sayısı takriben 20.000 kadar olan kıyı-ötesi şirketlerin 6.500'ü Hindistan'a yönelik faaliyet göstermektedir

Yasama erki, 70 üyeli tek kanatlı meclistir. Ülkede Devlet Başkanlığı makamı bulunmakla birlikte, yürütme erki Başbakan ve Bakanlar Kuruluna aittir. Cumhurbaşkanı Başbakan tarafından aday gösterilmekte ve Parlamento tarafından beş yıllık süre için seçilmektedir. Yargı bağımsızdır.

Ülkede güvenlik açısından herhangi bir sıkıntı bulunmamaktadır.

Nüfus ve İstihdam

Yüz ölçümüne oranla dünyanın en kalabalık ülkelerinden biri olan Morityus'ta km²'ye 444 kişi düşmektedir. Moritus Adasında yoğunluk daha da fazla olup, km²'ye düşen kişi sayısı 483'ü aşar. Morityus'un 2024 yılı nüfus tahmini 1,26 milyon civarındadır.

Nüfusun yaklaşık %21,6'sı 0-14 yaş arasında, %67,2'si 15-64 yaş arasında, %3,9'u ise 65 yaş ve üzerindedir. Adada başlıca 5 nüfus grubu vardır. Yaklaşık %69'u Hindistan'dan göç edenlerin neslinden gelenler teşkil eder. Bunlar; Hindular (Nüfusun %52'si) ve Müslümanlar (Nüfusun %17'si) olmak üzere iki gruba ayrılır. Afrikalı-Avrupalı, Afrikalı-Asyalı karışımından meydana gelen melezler ise nüfusun %27'sini teşkil eder. Çin asıllılar nüfusun %3'ünü ve Fransız asıllılar nüfusun %1'ini oluştururlar.

İngilizce ülkenin resmi dili olmakla birlikte nüfusun %1'inden daha küçük bir kesiminin ana dilidir. Afrika dillerinden bazıları ile Fransızcanın etkileşimi sonucu oluşan melezlerin dili yaygın bir şekilde müşterek anlaşma lisanı olarak kullanılır. Fransızca, Fransız asıllılar ve melezler tarafından konuşulur. Diğer önemli diller Hintlerin konuştuğu Hintçe, Müslümanlarca konuşulan Urdu dili ve Çinlilerce konuşulan Çince'dir.

Morityus adasında en yaygın din Hinduizm'dir (%48). Bundan sonra Hıristiyanlık (%23,6 Katolik, %8,6 diğer) ve İslamiyet (%16,6) gelir. Nüfusun yaklaşık %42'si şehirlerde yaşar. Kuzeybatı kıyısındaki Port-Louis 150.000'lik nüfusu ile ülkenin başkenti, en büyük şehri ve limanıdır.

Ülkede çocukların ilköğretim tahsili mecburidir. %84 olan okuryazar oranı sürekli artmaktadır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Yaklaşık %46'sı ekili olan ada topraklarının %20'si binalar ve % 2'si yollar için tahsis edilmiştir. Geri kalanı ise orman, çalılık, çayır, baraj, gölet, bataklık ve kayalık alanlardır. Agalega Adaları Hindistan cevizi ağaçları ile kaplıdır.

Denizler canlı yaşamı bakımından zengindir ve balıkçılık ekonomik kalkınma planının önemli bir parçası olarak görülmektedir. Balıkçılık sektörü şeker, tekstil, turizm ve finansal hizmetler sektörlerinden sonra beşinci en önemli sektördür. Adanın değerli madeni olmamakla birlikte, ekilebilir arazileri ve deniz ürünleri ülkenin doğal kaynakları arasında sayılabilir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	12,95	14,37	16,36	17,65	18,95	20,19	21,49	22,84
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	8,9	6,9	4,9	3,7	3,5	3,3	3,3	3,3
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	10 267	11 396	12 973	14 000	15 034	16 016	17 048	18 124
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	10,8	7	4,9	3,6	3,8	3,5	3,5	3,5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-11,5	-5,9	-5,3	-4,8	-4,5	-4,5	-4,5	-4,5
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	6,8	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
Nüfus (milyon)	1,26	1,26	1,26	1,26	1,26	1,26	1,26	1,26
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	84,2	81,1	81	80,8	80,6	80	79,6	79,2

*Tahmini veriler

Kaynak: IMF

Morityus 1968 yılında bağımsızlığını kazandıktan sonra hızla gelişen ekonomisi gıda işleme (şeker), turizm, tekstil-hazır giyim ve finansal hizmet endüstrisine dayanmakta, balıkçılık, bilgi ve iletişim teknolojileri ve konaklama da hızla gelişmektedir. Turizm sektörü ekonomide önemli rol oynamaktadır. Mali hizmetler sistemi gelişmiş durumdadır. İhracata dayalı üretimin de hedeflendiği ihracat Ürünü İşleme Bölgeleri de ekonominin dinamik büyümesine katkı sağlamaktadır.

Morityus ekonomik alanda Afrika'da örnek gösterilebilecek bir ülke durumundadır. Ticaretin gelişmesinde atılan kararlı adımlar, hukukun üstünlüğüne dayanan istikrarlı bir demokratik düzen, etnik hoşgörü, makroekonomik istikrar, önemli sektörler için özel teşvik uygulamaları, Morityus'un ekonomik alanda sağladığı başarıları etkileyen temel faktörlerdir.

Morityus ekonomisinde özellikle hizmet sektörü ve turizm önemli yer tutmaktadır. Tekstil, şeker üretimi ve bankacılık sektörü de ekonominin diğer önemli gelir kaynaklarını oluşturmaktadır.

Öte yandan Morityus, Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) tarafından Afrika'daki beş önemli ticaret merkezinden biri olarak seçilmiştir. Çin ülkede, serbest ticaret bölgeleri, imalat sanayii ve turizm sektörüne önemli yatırımlar yapmaktadır.

Morityus, güvenlik açısından da oldukça iyimser yapıya sahiptir. Özellikle turizmin iyi bir sektör olması dış ilişkilerde güçlü bağlar kurabildiğine işaret etmektedir. Ülkede nüfusun önemli bir bölümü ticarete yatkın Hint asıllılardan oluşmaktadır. Güneydoğu Afrika'ya kıyaslı olan ülkelerde ticarete yatkın Hint asıllılar etkin konumdadır. Ülkenin en önemli ticaret ortağı da Hindistan olup Güneydoğu Afrika için önemli ihracat fırsatı yaratabilecek potansiyele sahip görünmektedir. Ülkeye turizm amaçlı yıllık 1 milyona yakın yabancı ziyaretçi gelmektedir.

Morityus nüfus ve ekonomik performans verileri birlikte düşünüldüğünde birçok Afrika ülkesine göre imrenilecek bir ekonomik performans gözlenmektedir. Büyüme oranındaki kararlılık, küresel krizden sakınım kabiliyeti ve son yıllardaki liberalleşme yönetimindeki başarılı uygulamalar uzun vadede adanın önemli bir ticaret merkezine dönüşebilecek potansiyele ve ekonomik dinamiklere sahip olduğunun sinyallerini vermektedir.

Gelişen sanayi, finans ve turizm sektörleriyle; düşük gelirli tarım ekonomisinden orta gelirli çeşitlenmiş bir ekonomiye geçiş yaşanmıştır.

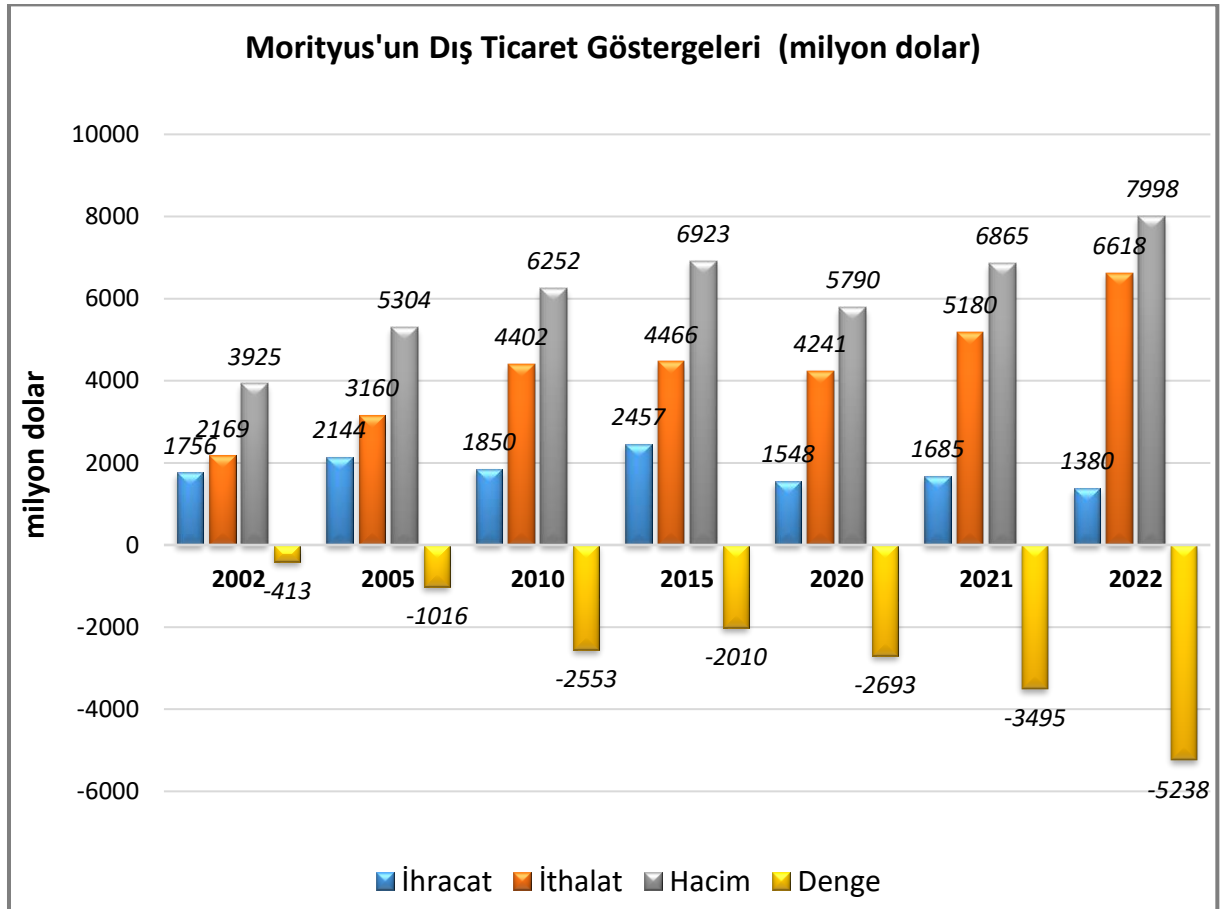
3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Morityus dış ticaret açısından özel bir konuma sahip niteliktedir. lke nüfusu, eğitim düzeyi ve ekonomisindeki kararlılık Afrika'da bu ülkeyi özel bir konuma getirmektedir. lke yzlm Singapur'un 3 katı, nüfusu ise dörtte biri kadardır. Nüfus olarak Akdeniz'de bulunan adaların her birinden daha kalabalıktır. Eğitim düzeyi ve alım gücü seviyesi bu ülkenin dış yatırımcılarla ortak yatırım kabiliyetini yansıtmaktadır. Güvenli, pratik ve iç pazar potansiyeli ile verimli ortak yatırım olanakları bulunabileceğine inanılmaktadır.

2022 yılında, dış ticaret hacmi 7,9 milyar ABD Doları, ihracat 1,4 milyar ABD Doları ithalat ise toplam 6,6 milyar ABD Doları olarak gerçekleŐmiŐtir. Başlıca ticaret ortakları İngiltere, Fransa, Hindistan, HC, ABD, GAC, Madagaskar olup ana ihraç ürünleri tekstil mamulleri, Şeker ve balık, başlıca ithal malları, makina, elektrikli aletler, motorlu taŐıt araçları, akaryakıt ve diğer petrol ürünleridir. Morityus'un ithalatında özellikle Hindistan çok önemli bir tedarikçidir. Ülkede Hint asıllı nüfus yüksek olduğundan Hindistan ile ticaret de yüksektir.

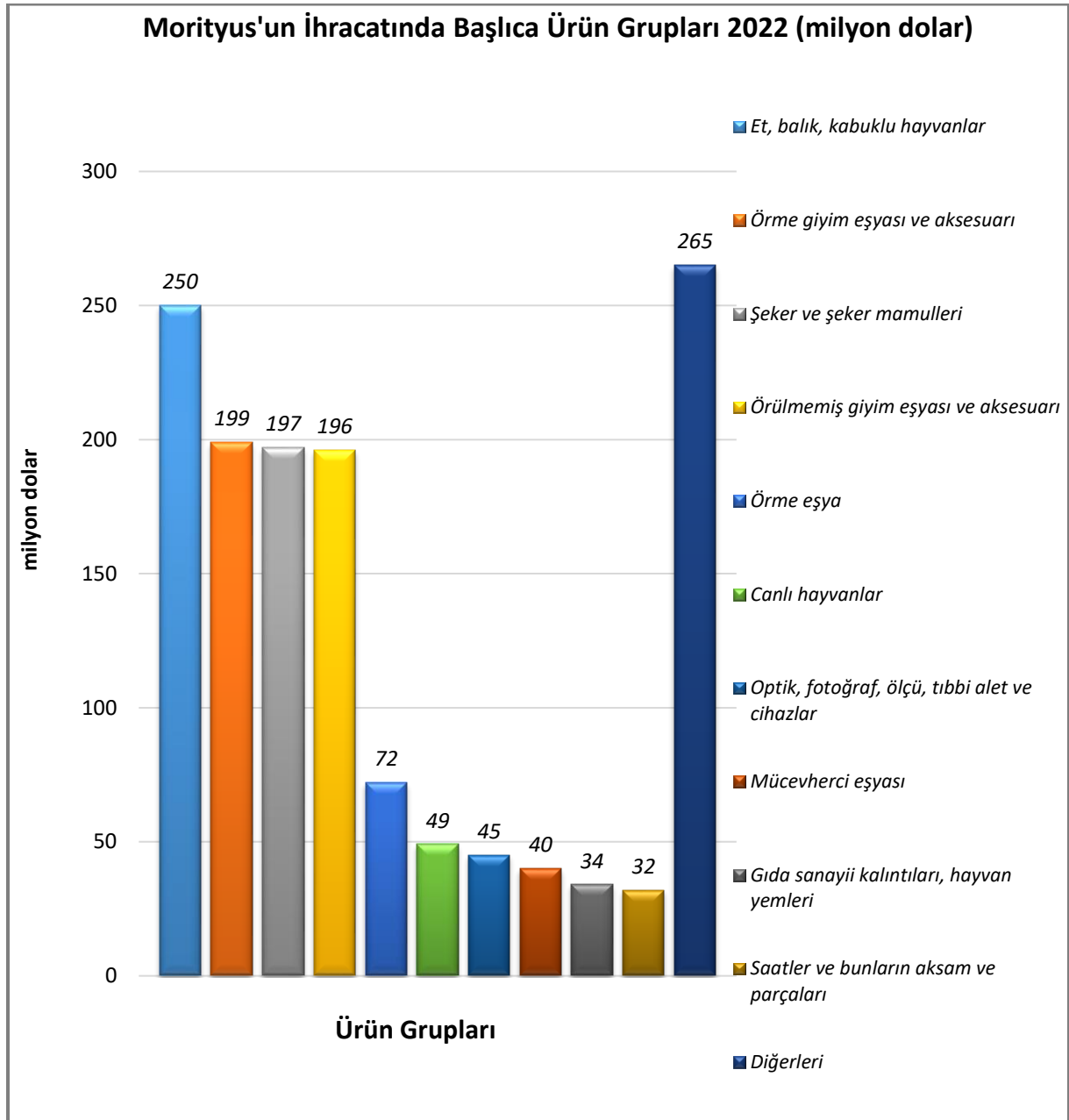
Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

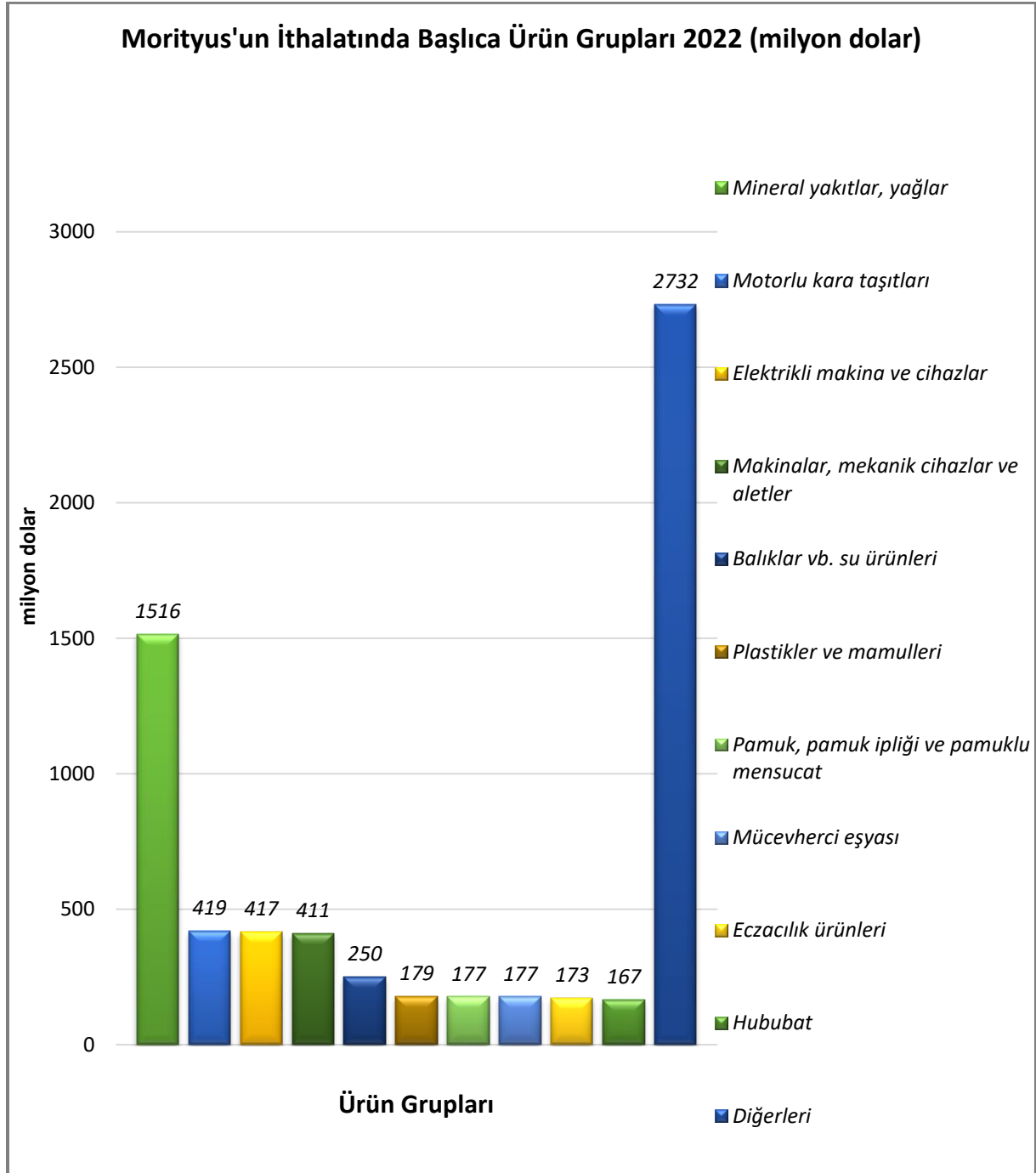

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

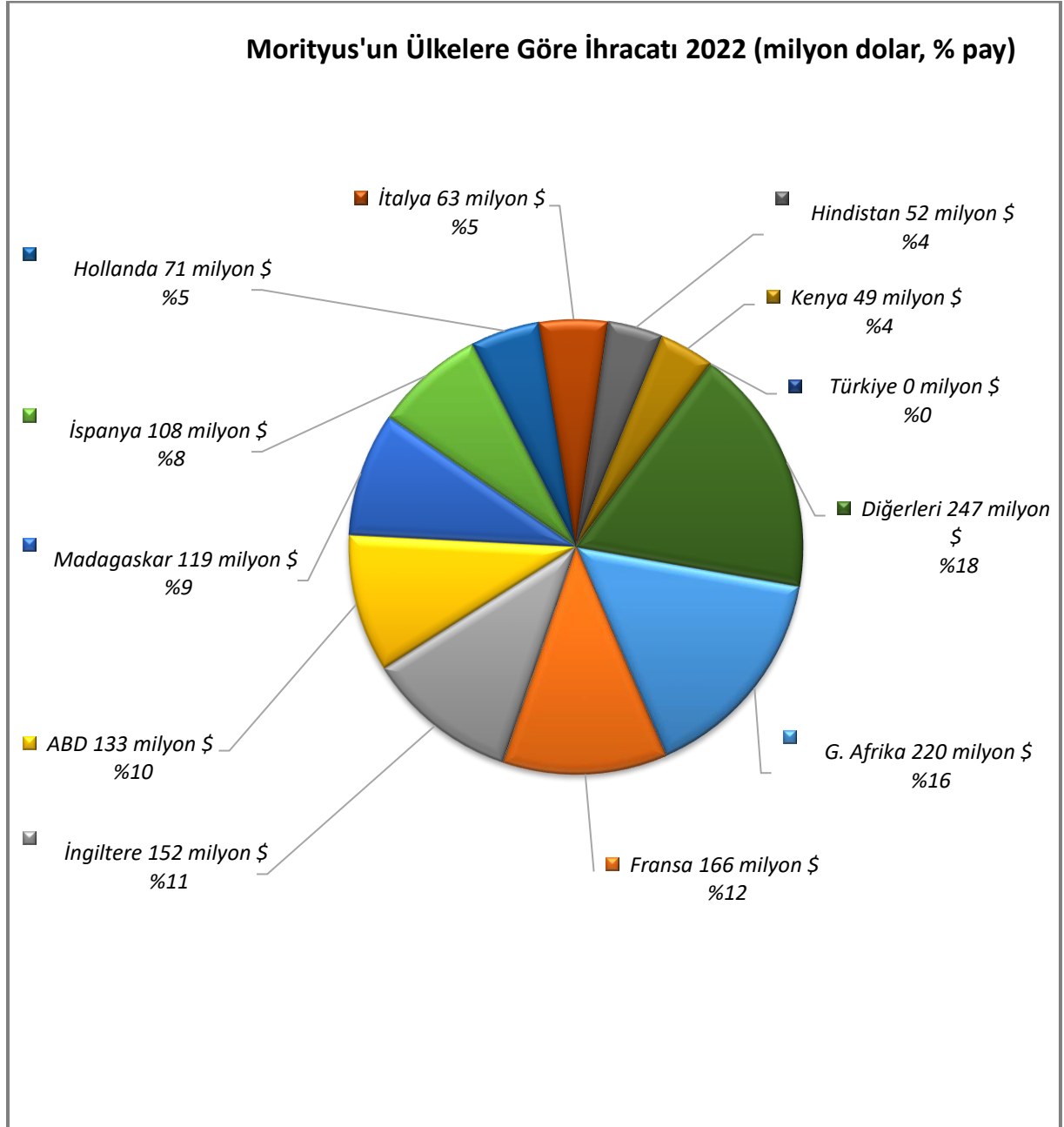

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

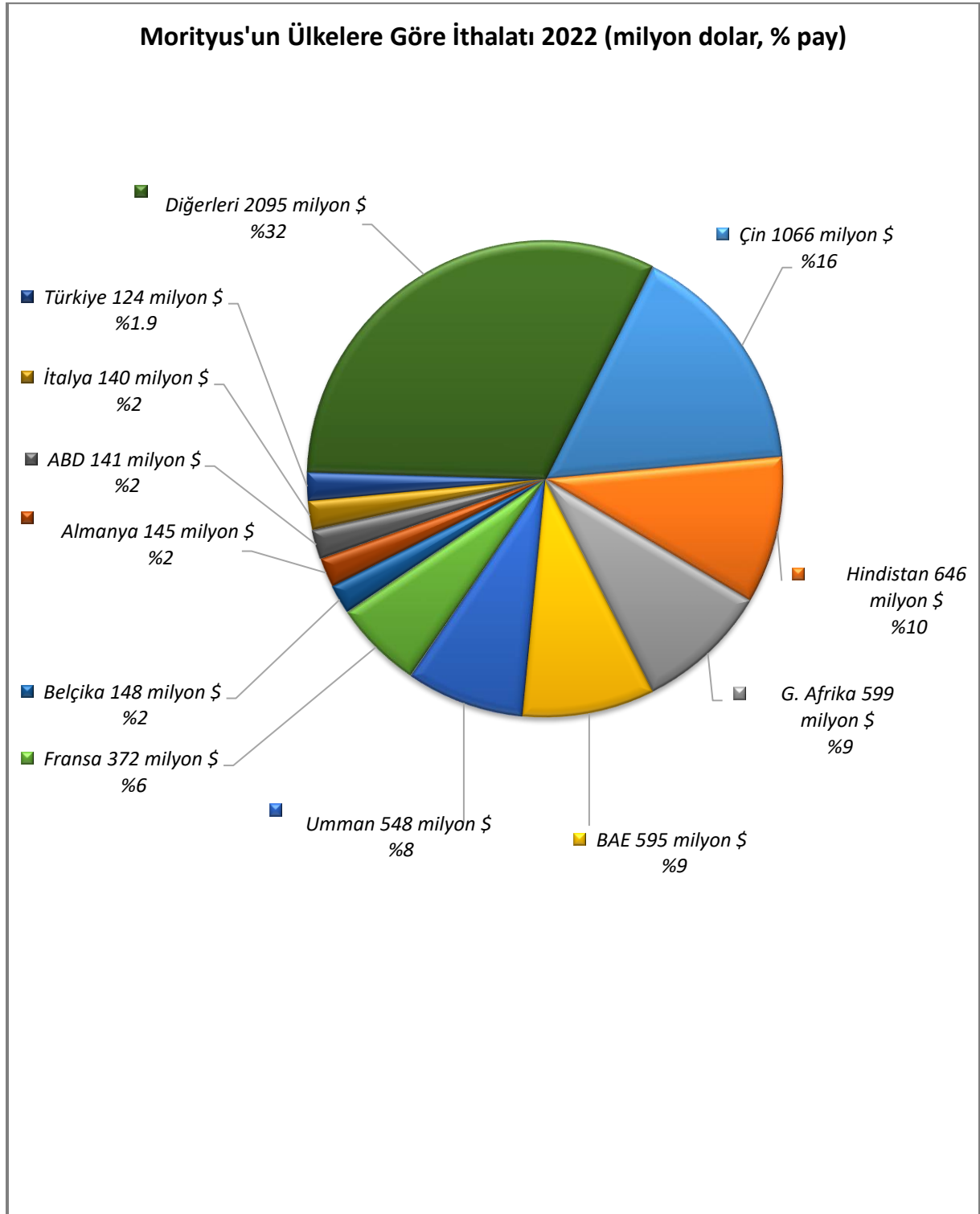
İhracat

Kaynak:Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Doğrudan yabancı yatırımlar (çoğunluğu Fransa ve İngiltere'den) genel olarak turizm sektörüne gitmekte ve bunu gayrimenkul ve finansal hizmetler sektörü izlemektedir. Daha fazla hizmet sektörü odaklı ekonomiye geçebilmek için altyapı ve eğitim alanlarında ciddi yatırımlar gerekmekte, önümüzdeki dönemde kamu sektörüne verilen kredilerin artacağı tahmin edilmektedir.

Morityus'a yapılan yatırımların çoğu turizm ve finans sektörlerine yapılmaktadır. Hükümet yabancı yatırımları ülkeye çekebilmek için önemli reformlar yapmıştır. Yabancı sermaye ve yerel sermaye eşit tutulmakta olup şeffaf ve iyi tanımlanmış bir yabancı yatırım kanunu vardır. Ülkenin karmaşık vergi sistemi hem bireyler için hem de firmalar için basitleştirilmiştir. Söz konusu bu değişiklikler ülkedeki iş ortamını geliştirmekte ve yabancı yatırımları özendirilmektedir.

UNCTAD-2024 verilerine göre Morityus, 2022 yılında 252 milyon dolar ile doğrudan yabancı yatırım çeken ülkeler arasında 127. sıradadır. 2020-2022 döneminde toplam doğrudan yabancı yatırım miktarı 730 milyon dolar olan Morityus, 2022 yılında 6 milyar dolarlık toplam yabancı sermaye stoğu ile dünyada 130. sıradadır.

- 2021 yılı insani gelişmişlik endeksine göre dünyada 191 ülke arasında Morityus 63. sıradadır. (İsviçre 1. Türkiye 48.) (UN-2024)
- 2023 yılı ekonomik serbestlik endeksine göre Morityus, dünyada 176 ülke arasında 26. sıradadır. (Singapur 1. Türkiye 104.) (The Heritage Foundation-2024)
- Küresel rekabetçilik açısından 2019 yılı verilerine göre dünyadaki 141 ülke arasında Morityus 52. sıradadır. (Singapur 1. Türkiye 61.) (World Economic Forum-2024)
- 2020 verilerine göre iş yapma kolaylığı açısından Morityus, dünyada 190 ülke arasında 13. sıradadır. (Yeni Zelanda 1. Türkiye 34.) (Dünya Bankası-2024)

Ülkede açılan ihaleler <http://publicprocurement.govmu.org>, www.tourism-mauritius.mu/trade/en-uk/tenders, www.stcmu.com adreslerinden takip edilebilmektedir.

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

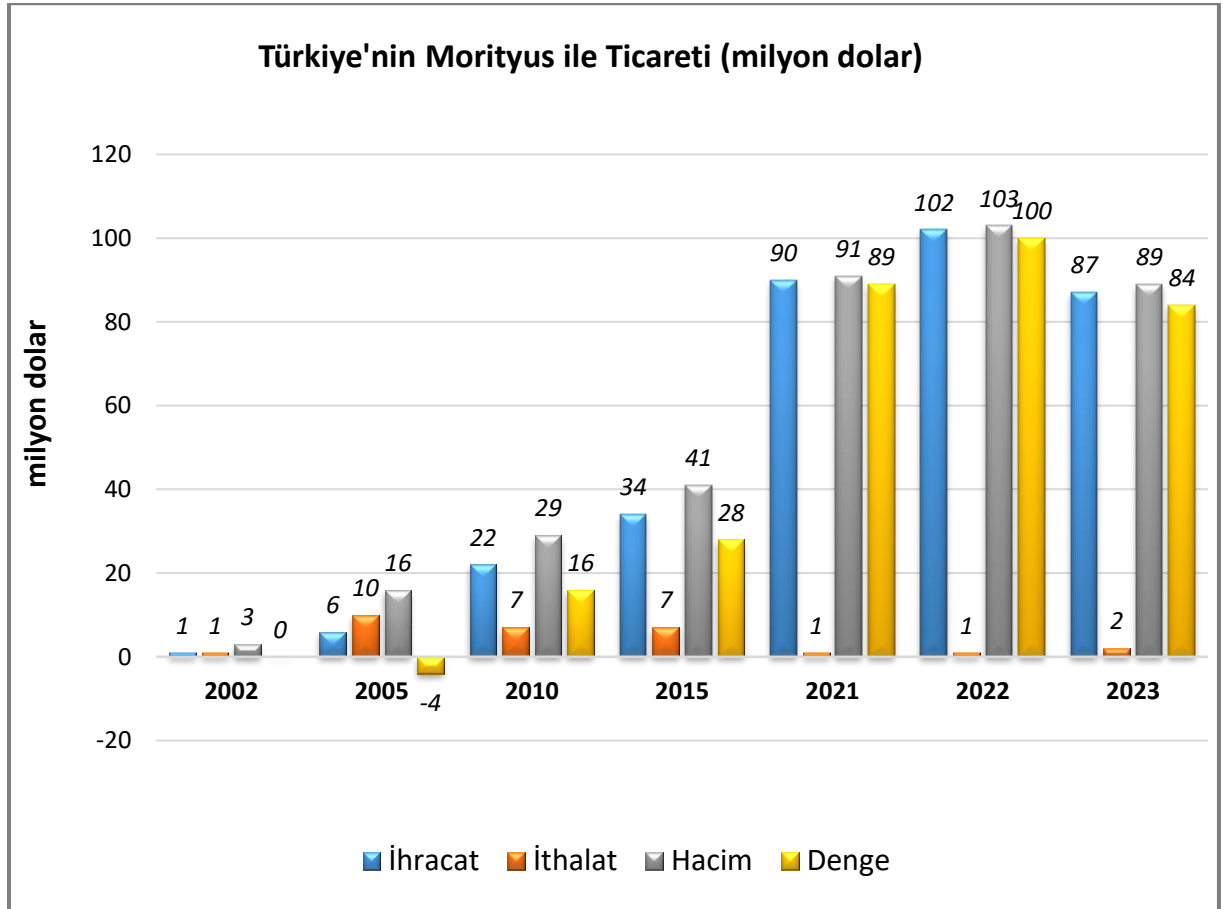
Ülkemiz, istikrarlı bir demokrasiye sahip ve bölgesinde önemli bir ekonomik güç olan Morityus ile siyasi ilişkilerini geliştirmek arzusundadır.

21 Nisan 2010 tarihinde faaliyete geçen Antananarivo Büyükelçiliğimiz, Morityus'a da akreditedir. Morityus'un Berlin Büyükelçiliği ülkemize akreditedir. Port Louis'de bir Fahri Başkonsolosluğumuz mevcuttur.

Morityus ile dış ticaret hacmimiz 2023 yılında 89 milyon ABD Doları olmuştur. (İhracat: 84 milyon ABD Doları, İthalat: 2milyon ABD Doları)

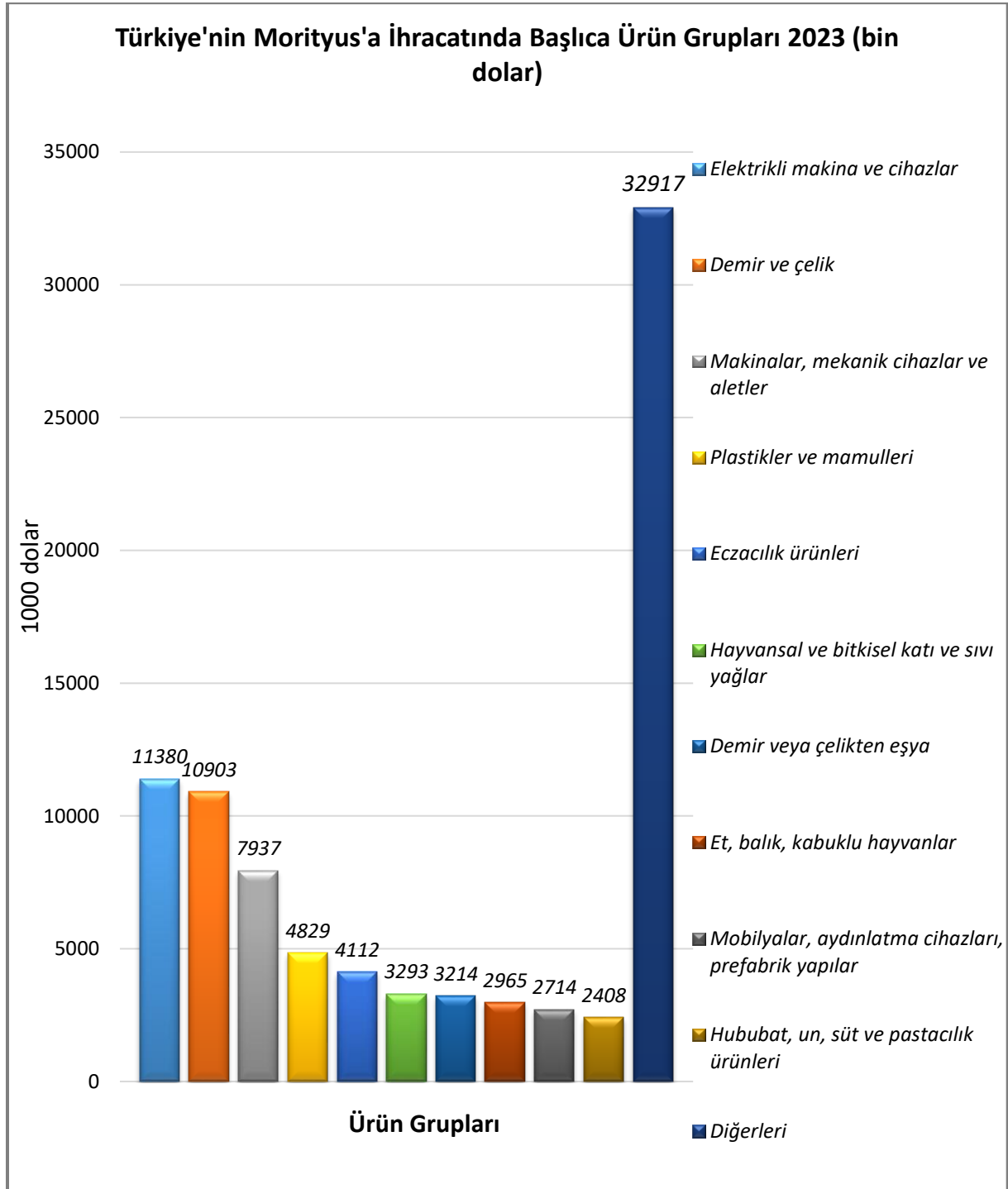
İkili ekonomik ilişkilerin hukuki altyapısını tesis etmek amacıyla çalışmalar sürmektedir. İki ülke arasında Serbest Ticaret, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması ile Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları imzalanmıştır.

Türkiye-Morityus Dış Ticareti

Kaynak:Trademap

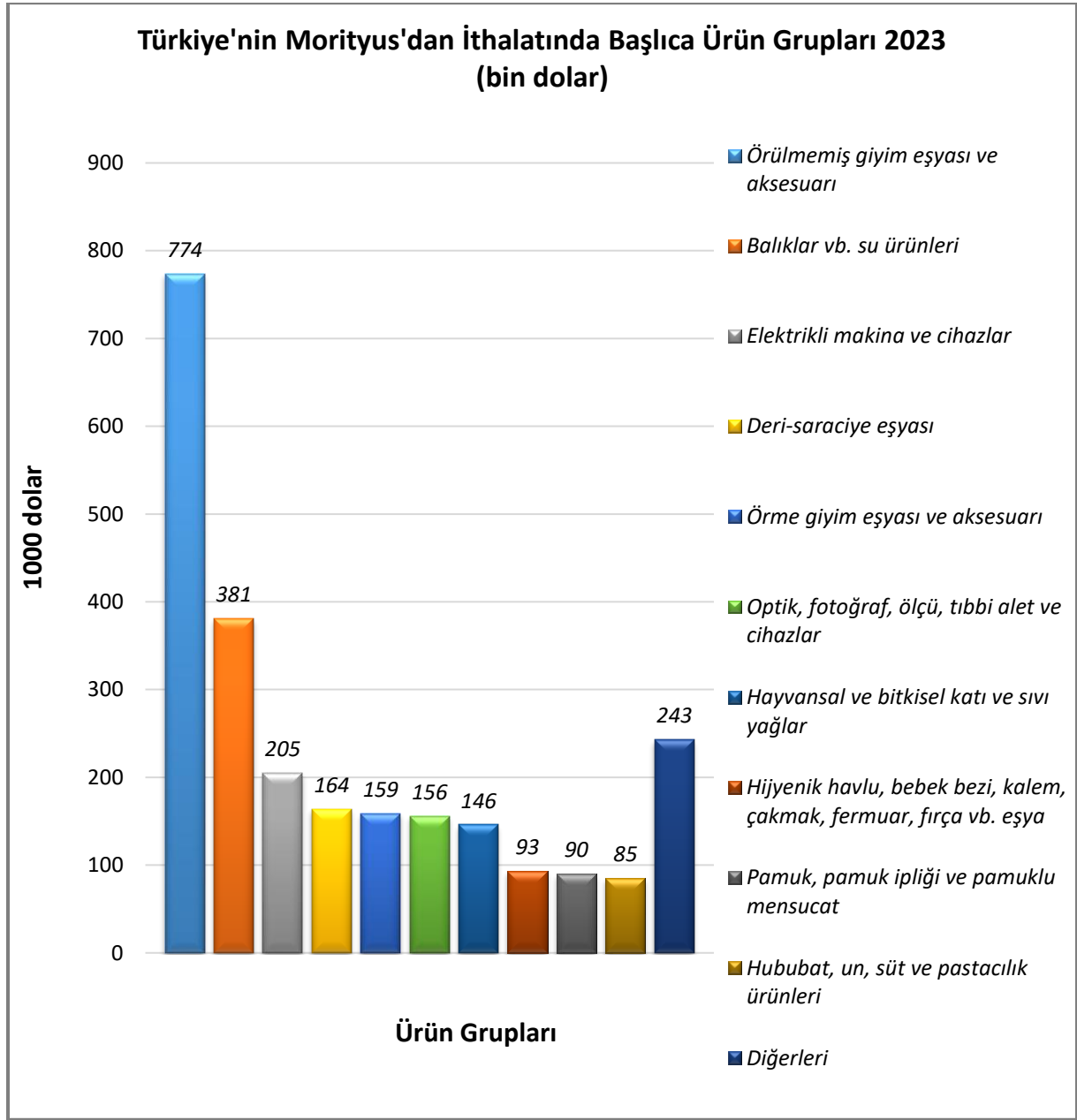
Türkiye'nin Morityus'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Morityus'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Morityus'un İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			1 548 472	1 684 826	1 379 960	100	-18,1
1.	1604	Hazırlanmış/konserve edilmiş balıklar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızların hülasa ve suları	232 394	227 563	250 288	18,1	10
2.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	187 393	169 192	196 644	14,2	16,2
3.	6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	83 990	101 759	114 359	8,3	12,4
4.	6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	82 663	86 616	80 539	5,8	-7
5.	6006	Diğer örme mensucat	41 572	52 025	55 412	4	6,5
6.	0106	Canlı diğer hayvanlar	33 110	49 108	48 814	3,5	-0,6
7.	9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	32 671	42 178	38 889	2,8	-7,8
8.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	34 017	36 469	38 138	2,8	4,6
9.	6205	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler	74 413	31 936	34 794	2,5	8,9
10.	6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	26 183	35 831	31 762	2,3	-11,4
11.	6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	32 783	48 851	31 515	2,3	-35,5
12.	7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	8 344	21 906	24 977	1,8	14
13.	6105	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme)	22 585	21 988	22 037	1,6	0,2
14.	2309	Hayvan gıdası olarak kullanılan müstahzarlar	4 490	11 447	21 096	1,5	84,3
15.	9114	Diğer saat aksamı	9 545	17 124	19 631	1,4	14,6

Kaynak: Trademap

EK-2: Morityus'un İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			4 241 133	5 179 825	6 617 941	100	27,8
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	533 331	729 199	1 261 162	19,1	73
2.	8703	Otomobiller	174 463	202 808	266 135	4	31,2
3.	303	Balıklar (dondurulmuş)	198 028	186 992	208 325	3,1	11,4
4.	2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	60 615	100 605	170 766	2,6	69,7
5.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	101 576	109 998	168 617	2,5	53,3
6.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	141 682	222 146	156 295	2,4	-29,6
7.	7102	Elmaslar (işlenmiş olsun olmasın, fakat mihlanmamış veya takılmamış)	43 190	77 528	106 647	1,6	37,6
8.	402	Süt, krema (konsantre edilmiş, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı madde içerenler)	64 098	57 130	76 690	1,2	34,2
9.	2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	53 276	57 203	70 667	1,1	23,5
10.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	30 290	37 263	69 457	1	86,4
11.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	56 276	75 652	68 320	1	-9,7
12.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	35 345	49 568	68 247	1	37,7
13.	5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	35 106	59 811	63 608	1	6,3
14.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	22 459	50 200	62 297	0,9	24,1
15.	1006	Pirinç	54 986	46 912	62 246	0,9	32,7

Kaynak: Trademap

EK-3: Morityus'un Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% , 2022)	Değişim (% , 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		1 548 472	1 684 826	1 379 960	100	-18,1
1.	G. Afrika	183 420	233 104	219 552	15,9	-5,8
2.	Fransa	175 956	226 961	166 369	12,1	-26,7
3.	İngiltere	155 315	154 879	151 587	11	-2,1
4.	ABD	149 708	141 322	132 686	9,6	-6,1
5.	Madagaskar	105 842	129 676	119 481	8,7	-7,9
6.	İspanya	88 718	83 151	108 484	7,9	30,5
7.	Hollanda	68 720	69 325	71 330	5,2	2,9
8.	İtalya	100 953	79 773	62 812	4,6	-21,3
9.	Hindistan	32 304	44 572	51 510	3,7	15,6
10.	Kenya	49 595	50 900	49 292	3,6	-3,2
11.	Belçika	30 581	32 497	32 628	2,4	0,4
12.	İsviçre	21 360	25 319	26 903	1,9	6,3
13.	Almanya	29 503	29 088	26 096	1,9	-10,3
14.	Seyşeller	23 711	24 065	14 687	1,1	- 39
15.	Portekiz	7 931	10 273	13 406	1	30,5
...	...	...	...	...	...	...
84.	Türkiye	1 165	521	88		-83,1

Kaynak: Trademap _Morityus verileri

EK-4: Morityus'un Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% , 2022)	Değişim (% , 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		4 241 133	5 179 825	6 617 941	100	27,8
1.	Çin	703 646	917 794	1 065 512	16,1	16,1
2.	Hindistan	404 513	807 955	645 856	9,8	-20,1
3.	G. Afrika	324 996	413 375	599 169	9,1	44,9
4.	BAE	521 022	455 864	595 184	9	30,6
5.	Umman	6 359	21 720	547 505	8,3	2420,7
6.	Fransa	307 639	346 744	371 716	5,6	7,2
7.	Belçika	72 307	105 283	147 867	2,2	40,4
8.	Almanya	136 832	140 294	144 768	2,2	3,2
9.	ABD	69 799	119 686	140 661	2,1	17,5
10.	İtalya	102 901	116 701	140 340	2,1	20,3
11.	Japonya	125 009	125 250	134 457	2	7,4
12.	İspanya	149 705	109 985	127 691	1,9	16,1
13.	Türkiye	79 217	123 960	123 899	1,9	
14.	Malezya	110 013	90 444	117 222	1,8	29,6
15.	Endonezya	91 732	96 951	117 207	1,8	20,9

Kaynak: Trademap –Morityus verileri

Ek-5: Türkiye'nin Morityus'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			90 152	101 663	86 672	100	-14,7
1.	7214	İnşaat demiri	21 368	19 649	5 617	6,5	-71,4
2.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	6 012	4 725	4 110	4,7	-13
3.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	5 172	5 234	3 954	4,6	-24,5
4.	7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	1 189	1 869	3 770	4,3	101,7
5.	8502	Jeneratörler	2 731	3 174	3 416	3,9	7,6
6.	1602	Hazırlanmış veya konserve edilmiş et, sakatat veya kan	1 833	2 830	2 039	2,4	-28
7.	1507	Soya yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	0	0	2 001	2,3	0
8.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	2 061	1 969	1 960	2,3	-0,5
9.	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	730	1 496	1 700	2	13,6
10.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	1 022	1 958	1 663	1,9	-15,1
11.	5209	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle % 85 veya daha fazla pamuk içeren ve m2 ağırlığı 200 gr. ı geçenler)	652	175	1 388	1,6	693,1
12.	3401	Sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar	1 364	1 326	1 293	1,5	-2,5
13.	4803	Tuvalet ve yüz temizliği için ince kağıt, havlu veya kağıt peçete vb. Kağıtlar	609	2 184	1 280	1,5	-41,4
14.	3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	898	1 049	1 265	1,5	20,6
15.	9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	825	1 398	1 176	1,4	-15,9

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri

Ek-6: Türkiye'nin Morityus'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022-2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			1 207	1 391	2 496	100	79,4
1.	0303	Balıklar (dondurulmuş)	0	0	381	15,3	0
2.	6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	135	292	301	12,1	3,1
3.	6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	60	124	216	8,7	74,2
4.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	39	0	202	8,1	0
5.	4202	Deri ve köseleden sandık, bavul, valiz, evrak çantası, seyahat eşyası, kılıf vb.	26	67	160	6,4	138,8
6.	1504	Balıkların veya deniz memelilerinin katı ve sıvı yağları	0	0	146	5,8	0
7.	6205	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler	118	86	129	5,2	50
8.	9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	34	11	109	4,4	890,9
9.	6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	68	93	108	4,3	16,1
10.	9603	Süpürgeler, fırçalar, paspaslar, fırça başları, boya pedleri ve ruloları, silecekler vb.	27	68	92	3,7	35,3
11.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	43	88	85	3,4	-3,4
12.	5209	Pamuklu mensucat (ağırlık itibariyle % 85 veya daha fazla pamuk içeren ve m2 ağırlığı 200 gr. ı geçenler)	32	0	81	3,2	0
13.	6202	Kadın ve kız çocuk için manto, kaban, kolsuz ceket, pelerin, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar vb. Eşya	0	1	69	2,8	6800
14.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	0	0	50	2	0
15.	2620	Arsenik, metalleri veya bunların bileşiklerini içeren cüruf, küller ve kalıntılar	75	105	50	2	-52,4

Kaynak: Trademap-Türkiye verileri